

TILSYN MED SATELLITTJORDSTASJONER PÅ SVALBARD OG I ANTARKTIS – 1. halvår 2026

30. september 2026

Sammendrag

Denne rapporten oppsummerer tilsyn med satellittjordstasjoner lokalisert i Antarktis, Barentsburg, Ny-Ålesund og Longyearbyen. Tilsynene på Svalbard ble gjennomført som stedlige inspeksjoner i juni 2026. Tilsynet i Antarktis ble utført elektronisk i juni 2026.

Formålet med tilsynene var å vurdere om jordstasjonene opererer i samsvar med gjeldende forskrifter og kommunikasjonstillatelser.

Samlet sett viser tilsynene at jordstasjonene på Svalbard og i Antarktis opererer i samsvar med gjeldende regelverk. Det ble ikke avdekket avvik ved noen av jordstasjonene.

Innholdsliste

1	Bakgrunn	3
2	Krav som stilles til satellittjordstasjoner på Svalbard og i Antarktis	4
3	Metodikk ved analyse av antennestyringslogger	5
4	Tilsyn – Arctic and Antarctic Research Institute (AARI), Barentsburg	7
4.1	Innledning	7
4.2	Gjennomføring	7
4.3	Konklusjon – AARI, tillatelse 1002941	7
5	Tilsyn – Kings Bay AS, Ny-Ålesund	8
5.1	Innledning	8
5.2	Gjennomføring	8
5.3	Konklusjon – Kings Bay, tillatelse 1306708	8
6	Tilsyn – Kongsberg Satellite Services, Svalbard Satellittstasjon (SvalSat), Longyearbyen.....	9
6.1	Innledning	9
6.2	Gjennomføring	9
6.3	Konklusjon – SvalSat, tillatelse 1002863	9
7	Tilsyn – Kongsberg Satellite Services, TrollSat Satellittstasjon, Antarktis	10
7.1	Innledning	10
7.2	Gjennomføring	10
7.3	Konklusjon – TrollSat, tillatelse 1002872	10

1 Bakgrunn

Hjemmelsbakgrunn gjeldende for Svalbard:

Forskrift 21. april 2017 nr. 493 om etablering, drift og bruk av jordstasjon for satellitt på Svalbard
(Forskrift om jordstasjon for satellitt på Svalbard) fastsetter særskilte regler for tillatelse til bruk av

satellittjordstasjoner på Svalbard. Formålet er å sikre at slik bruk skjer i samsvar med bestemmelsene i ekomloven, Svalbardloven og innenfor rammene av folkeretten.

Med *jordstasjon* menes fast eller mobilt utstyr for overføring av signaler til eller fra satellitt eller annet rombasert system.

Hjemmelsbakgrunn gjeldende for Antarktis:

Forskrift 21. april 2017 nr. 492 om etablering, drift og bruk av jordstasjon for satellitt i Antarktis (Forskrift om jordstasjon for satellitt i Antarktis) fastsetter særskilte regler for tillatelse til bruk av satellittjordstasjoner i Antarktis. Formålet er å sikre at slik bruk skjer i samsvar med bestemmelsene i ekomloven, lov 27. februar 1930 nr. 3 om Bouvetøya, Peter I's øy og Dronning Maud Land m.m., samt innenfor folkerettens rammer.

Med *jordstasjon* menes fast eller mobilt utstyr for overføring av signaler til eller fra satellitt eller annet rombasert system.

I henhold til forskriftene er det Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) som fører tilsyn med at bestemmelsene i forskriftene blir oppfylt. Nkom kan ved behov få bistand fra Sysselmasteren på Svalbard (SMS), Norsk Polarinstitutt, og andre relevante myndigheter og forvaltningsorgan.

2 Krav som stilles til satellittjordstasjoner på Svalbard og i Antarktis

Hensikten med tilsynsbesøkene er blant annet å kontrollere om kravene i *Forskrift om jordstasjon for satellitt på Svalbard*, *Forskrift om jordstasjon for satellitt i Antarktis*, samt kravene i de individuelle tillatelsene, blir oppfylt.

De mest sentrale kravene finnes i forskriftenes §§ 7 og 8, og har som formål å sikre at satellittjordstasjoner ikke benyttes til kommunikasjon med satellitter som ivaretar funksjoner spesielt for militære formål. Bakgrunnen for dette er ønsket om å fremme fredelige formål, og å unngå tvil om Norges etterlevelse av militære begrensninger i Svalbardtraktatens artikkel 9 og andre folkerettslige forpliktelser.

Utdrag fra § 7 - Krav til bruk av jordstasjoner:

- Det er ikke tillatt å bruke en jordstasjon til å sende data til eller lese data ned fra en satellitt som ivaretar funksjoner spesielt for militære formål.
- Det er ikke tillatt å sende data til eller lese data ned fra en satellitt dersom nedleste data kun gjøres tilgjengelig for militære formål, eller når formålet i all hovedsak er å bruke dataene militært.

Utdrag fra § 8 - Plikt til loggføring og lagring:

- Innehaver av tillatelse til å etablere, drifte og bruke en jordstasjon med bevegelig antenne plikter fortløpende å loggføre alle satellittpasseringer der en jordstasjon sender data til eller leser ned data fra en satellitt, og lagre alle relevante data om antennestyringsordrene.
- Logg og data skal lagres ved jordstasjonen i minimum to år.

Nkom utsteder tillatelse til etablering, drift og bruk av jordstasjon på Svalbard, og i Antarktis, etter søknad. Før en slik tillatelse gis, sendes søknaden på høring til Justis- og beredskapsdepartementet og Utenriksdepartementet. Videre informeres Sysselmesteren på Svalbard i saker som gjelder Svalbard, og Norsk Polarinstitut i saker som gjelder Antarktis.

Nkom utsteder videre kommunikasjonstillatelser for satellitter som jordstasjoner på Svalbard og i Antarktis skal kommunisere med. Før en kommunikasjonstillatelse gis, sendes søknaden, sammen med en faglig vurdering fra Nkom, på høring til Justis- og beredskapsdepartementet og Utenriksdepartementet og eventuelt andre instanser. Videre informeres Sysselmesteren på Svalbard i saker som gjelder Svalbard, og Norsk Polarinstitut i saker som gjelder Antarktis.

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet informeres i saker om begge typer tillatelser.

3 Metodikk ved analyse av antennestyringslogger

Tillatelsesinnehavere med bevegelige antenner plikter å loggføre alle satellittpasseringer der jordstasjonen enten sender data til eller mottar data fra en satellitt. I tillegg skal alle relevante data om antennestyringsordrer lagres.

Tilsynsaktiviteten omfatter blant annet verifikasjon av at jordstasjonen kun har kommunisert med satellitter som det foreligger gyldig kommunikasjonstillatelse for. Dette gjøres ved å sammenholde antennestyringsloggene, som viser antennens bevegelser for å følge satellittens bane, med satellittbanedata (TLE, *Two-Line Element*) fra Space-Track.org, som distribuerer baneelementer fra US Space Forces romovervåkingssystem.

TLE-data benyttes til å beregne satellittens faktiske omløpsbane (azimut og elevasjon) i forhold til den aktuelle jordstasjonen. Ved å sammenligne antennestyringsloggene med TLE-data, kan det sannsynliggjøres at antennen har vært rettet mot den oppgitte satellitten i det angitte tidsrommet.

Under analysen vurderes følgende:

- Om den angitte satellitten var over jordstasjonens horisont i det aktuelle tidsrommet, slik at kommunikasjon var mulig.
- Om antennen faktisk pekte mot satellitten i det oppgitte tidsrommet.

Antennestyringsloggene leveres daglig fra jordstasjonsinnehaverne til Nkom, hvor de automatisk analyseres ved hjelp av dataverktøy. Formålet med analysen er å dokumentere samsvar mellom satellittpasseringer og loggdata fra stasjonen. Dersom en antenne har vært i bruk mot en annen satellitt enn oppgitt, skal dette kunne avdekkes.

4 Tilsyn – Arctic and Antarctic Research Institute (AARI), Barentsburg

4.1 Innledning

Torsdag 25. juni 2026 ble det gjennomført tilsyn med satellittjordstasjonen (tillatelsesnummer 1002941) til Federal State Budgetary Institution, Arctic and Antarctic Research Institute (AARI), Barentsburg.

Følgende representanter var til stede:

- Pavel Baryshev og Nadyrbek Sarsenov fra AARI
- Alf S. Aanonsen og Øyvind Murberg fra Nkom
- Andre Stormorken, Trine Reitan og Marianne Lund fra Sysselmesteren på Svalbard.

4.2 Gjennomføring

Nkom etterspurte 5. juni 2026, i varsel om stedlig tilsyn, egenerklæringsskjemaer for perioden fra forrige tilsyn, for alle antennesystemene (BG1, BG2 og BG3).

Det ble bemerkt at serveren for antenne BG1 hadde vært ute av drift siden 28. oktober 2025, og at den nettopp er reparert og vil bli satt i normal drift igjen. Antennestyringslogger som viser hvilke satellitter det er kommunisert med har daglig blitt sendt fra jordstasjonen til Nkom for BG2 og BG3. BG1 har ikke sendt antennestyringslogger i perioden serveren har vært ute av drift.

Alle mottatte antennestyringslogger er kontrollert, og analyse av disse viste godt samsvar med de tilhørende satellitters passeringer over jordstasjonen. Egenerklæringsskjema for aktivitetene ved stasjonen i perioden 1. oktober 2025 – 31. mai 2026 er gjennomgått og sammenholdt med stasjonens tillatelser.

Under tilsynet ble det gjennomført en visuell inspeksjon av serverrom for antennene.

4.3 Konklusjon – AARI, tillatelse 1002941

Det ble ikke funnet uregelmessigheter i egenerklæringsskjemaene eller i de analyserte antennestyringsloggene. Analysene viser at det er godt samsvar mellom satellittenes passeringer og loggene fra stasjonen.

Det ble ikke avdekket avvik eller uregelmessigheter ved satellittjordstasjonen.

5 Tilsyn – Kings Bay AS, Ny-Ålesund

5.1 Innledning

Tirsdag 23. juni 2026 ble det gjennomført tilsynsbesøk ved satellittjordstasjonen til Kings Bay AS i Ny-Ålesund (tillatelsesnummer 1306708). Tillatelsen innehas av Kings Bay AS, og jordstasjonen opereres av GFZ German Research Centre for Geosciences og Alfred Wegener Institute (AWI) i samarbeid med French Polar Institute Paul-Émile Victor (IPEV), som sammen benevnes AWIPEV.

Følgende representanter var til stede:

- Marc Zetec (AWIPEV) for Kings Bay AS
- Alf S. Aanonsen og Øyvind Murberg fra Nkom
- Trine Reitan fra Sysselmasteren på Svalbard

5.2 Gjennomføring

Nkom etterspurte 1. juni 2026, i varsel om stedlig tilsyn, egenerklæringsskjemaer for perioden fra forrige tilsyn, for begge antennesystemene (Antenna 1 og Antenna 2).

Antennestyringslogger som viser hvilke satellitter det er kommunisert med, har daglig blitt sendt fra jordstasjonen til Nkom via FTPS, for begge antennesystemene.

Alle mottatte antennestyringslogger er kontrollert. Analysen av loggene viste godt samsvar med de tilhørende satellitters passeringer over jordstasjonen.

Egenerklæringsskjema for aktivitetene ved stasjonen i perioden 1. oktober 2025 – 31. mai 2026 er gjennomgått og sammenholdt med stasjonens tillatelser.

Under tilsynet ble det gjennomført en visuell inspeksjon av antenner og maskinpark.

5.3 Konklusjon – Kings Bay, tillatelse 1306708

Det ble ikke funnet uregelmessigheter i egenerklæringsskjemaet eller i de analyserte antennestyringsloggene. Analysene viser at det er godt samsvar mellom satellittenes passeringer og loggene fra stasjonen.

Det ble ikke avdekket avvik eller uregelmessigheter ved satellittjordstasjonen.

6 Tilsyn – Kongsberg Satellite Services, Svalbard Satellittstasjon (SvalSat), Longyearbyen

6.1 Innledning

Onsdag 24. juni 2026 ble det gjennomført tilsynsbesøk ved satellittjordstasjonen (tillatelsesnummer 1002863) til Kongsberg Satellite Services (KSAT) ved Longyearbyen, SvalSat.

Følgende representanter var til stede:

- Maria Melbøe, Mbakhane Wade og Ivar Stakvik fra KSAT
- Alf S. Aanonsen og Øyvind Murberg fra Nkom

6.2 Gjennomføring

Nkom etterspurte 1. juni 2026, i varsel om stedlig tilsyn, passlogger for alle bevegelige antenner (logger med alle fulgte satellittpasseringer) for perioden 1. mars – 31. mai 2026.

Antennestyrlingslogger, som viser satellitter som det er kommunisert med, har daglig blitt sendt fra jordstasjonen til Nkom, for alle antennesystemene.

Alle mottatte antennestyrlingslogger er kontrollert. Ved analyse av antennestyrlingsloggene ble disse funnet å være av gjennomgående god kvalitet.

Passloggene er gjennomgått og sammenholdt med stasjonens tillatelser.

Det ble videre stilt kontrollspørsmål ved antennene SG50, SG367, SG390, SG391, SG392 og SG393, da disse har vist liten aktivitet seneste måneder. Bruken av disse antennene ble redegjort for og funnet å være i samsvar med den observerte trafikken.

Under tilsynet ble det gjennomført en visuell inspeksjon av antenner og maskinpark.

6.3 Konklusjon – SvalSat, tillatelse 1002863

Analysene av passlogger og antennestyrlingslogger viser at det er godt samsvar mellom satellittenes passeringer og loggene fra stasjonen.

Det ble ikke avdekket avvik eller uregelmessigheter ved satellittjordstasjonen.

7 Tilsyn – Kongsberg Satellite Services, TrollSat Satellittstasjon, Antarktis

7.1 Innledning

I juni 2026 ble det gjennomført elektronisk tilsyn ved satellittjordstasjonen (tillatelsesnummer 1002872) til Kongsberg Satellite Services (KSAT) i Antarktis, TrollSat.

7.2 Gjennomføring

Nkom etterspurte 1. juni 2026, i varsel om elektronisk tilsyn, passlogger for alle bevegelige antenner (logger med alle fulgte satellittpasseringer) for perioden 1. mars – 31. mai 2026.

Antennestyringslogger som viser hvilke satellitter det er kommunisert med, har daglig blitt sendt fra jordstasjonen til Nkom, for alle antennesystemene.

Alle mottatte antennestyringslogger er kontrollert. Ved analyse av antennestyringsloggene ble disse funnet å være av gjennomgående god kvalitet.

Passloggene er gjennomgått og sammenholdt med stasjonens tillatelser.

7.3 Konklusjon – TrollSat, tillatelse 1002872

Analysene av passlogger og antennestyringslogger viser at det er godt samsvar mellom satellittenes passeringer og loggene fra stasjonen.

Det ble ikke avdekket avvik eller uregelmessigheter ved satellittjordstasjonen.